

Nr 22.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om restitution av tull å vissa för militärt bruk lämpliga terrängbilar, som av enskilda införas i landet.

(1:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 55 av herr *Näsgård* och II: 70 av herr *Adolfsson* har hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att bestämmelser utfärdades om att restitution å tull medgåves för $\frac{1}{2}$ tons terrängbilar, lämpliga för militärt bruk, i enlighet med riktlinjer som i motionerna närmare angivits.

Beträffande motiveringen för det i motionerna framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 70.

Sådana terrängbilar som avses i motionerna benämnas vanligen jeepar. Dylika fordon tulltaxeras vid införsel till riket såsom automobiler (tulltaxenr 1056: 1; statistiskt nr 1908) och beläggas följaktligen med en tull av 15 procent av värdet. Tullavgiften kan beräknas uppgå till omkring 1 000 kronor per fordon.

Motionärerna ha föreslagit, att tulllätnad bereddades på det sätt att svensk enskild köpare av fabriksny fyrhjuldriven terrängbil med en lastförmåga av omkring $\frac{1}{2}$ ton medgåves restitution av den för fordonet erlagda tullen. Såsom villkor för erhållande av sådant medgivande skulle föreskrivas, att motorfordonsägaren hade sitt hemvist i Sverige, att motorfordonet skulle brukas enbart inom landet samt att motorfordonsägaren förbunde sig att under tre år hålla fordonet i fullt brukbart skick och att därunder icke vidtaga sådana förändringar å fordonet, att det ej längre vore lämpligt för militärt bruk. Restitution av tullbeloppet borde ske genom att köparen erhöles ett räntefritt lån, uppgående till tullbeloppets storlek. Säljaren skulle få lyfta lånebeloppet hos tullverket, och lånet skulle därefter av köparen amorteras med en tredjedel för vart och ett av de tre första åren efter inköpet av jeepen. Köparen skulle emellertid befrias från sådan amortering, därest genom intyg från militär myndighet styrktes, att fordonet vid besiktning befunnits vara i för militärt bruk lämpligt skick.

Efter därom i grundlagsenlig ordning framställd begäran har utskottet emottagit yttranden över motionerna av *generaltullstyrelsen*, *arméförvaltningens tygavdelning* och *Sveriges lantbruksförbund*.

Generaltullstyrelsen har framhållit, att det ifrågasatta förfarandet syntes alltför invecklat samt förutsatte en omfattande och kostbar kontroll över fordonen i fråga. Besiktning bleve erforderlig ej blott årsvis utan även vid varje överlåtelse till utronande av om restitutionsrätten alltjämt bestode eller om den förverkats.

Ett genomförande av motionärernas förslag förutsatte vidare utfärdande av omfattande tillämpningsbestämmelser beträffande spörsmål, som icke berörts i motionerna, till exempel om vilka krav, som i ekonomiskt avseende skulle ställas å en lånesökande, om övertagande av lån i samband med överlåtelse av fordon, om reglering av lån för fordon, som skadats genom olycka, och om förfarandet, då låntagaren ej fullgjorde inträdd amorteringsskyldighet.

Ett sådant restitutionsförfarande, som ifrågasatts, skulle enligt generaltullstyrelsens mening åsamka tullverket avsevärt merarbete dels i form av olika åtgärder, som bleve erforderliga till förebyggande av att restitution söktes för samma fordon flera gånger eller med högre belopp än det för fordonet erlagda tullbeloppet, dels genom handläggningen av själva restitutions- och låneärendena.

Generaltullstyrelsen har vidare framhållit, att låneverksamhet av det slag, varom här vore fråga, helt låge utom tullverkets egentliga arbetsområde. Slutligen har styrelsen uttalat, att, därest visst ekonomiskt stöd ansåges böra beredas köpare av omhandlade fordon, de erforderliga stödåtgärderna icke borde sammankopplas med fordonens tullbeskattning.

Arméförvaltningens tygavdelning har uppgivit, att behovet inom armén av terrängbilar med lastförmåga omkring $\frac{1}{2}$ ton komme att successivt ökas. Tygavdelningen hade därför för avsikt att, därest för budgetåret 1951/52 för ändamålet åskade medel beviljades, verkställa ytterligare anskaffning av cirka 200 fordon av ifrågavarande typ. För tillgodoseende av arméns behov av dylika fordon vid krig eller krigsfara torde ett ej obetydligt antal terrängbilar kunna uttagas (rekvireras). Med hänsyn emellertid till den mindre tillfredsställande fördelningen inom länen av ifrågavarande fordon, beroende på alltför stora inställelseavstånd, förelåge för närvarande svårigheter att på angivet sätt helt täcka behovet.

Tygavdelningen ville därför livligt tillstyrka bifall till motionärernas förslag i huvudsaklig överensstämmelse med av dem angivna villkor, dock att den tid, för vilken fordonsägaren skulle förbinda sig att hålla fordonet i för militärt bruk fullt användbart skick, borde utsträckas till fem år. Vidare förutsatte tygavdelningen, att de för tullrestitution avsedda terrängbilarna skulle vara av ett inom landet mera allmänt känt fabriksmärke, vilket utgjorde en fördel ur bland annat reservdelssynpunkt.

Då det ur allmän försvarsberedskapssynpunkt framstode såsom synnerligen angeläget, att landet ägde största möjliga tillgång på även större terrängbilar (två- eller fleraxeldrivna motorfordon) och bandtraktorer över 3 ton, borde enligt tygavdelningens mening även dessa typer ifrågakomma till tullrestitution.

Sveriges lantbruksförbund har i sitt yttrande anført, bland annat, att jeepen icke kunde i jordbruket ersätta traktorn. På de större gårdarna, där traktoruppsättningen vore lämpligt avvägd, kunde dock jeepen vara användbar för vissa speciella uppgifter. Förbundet vore emellertid synnerligen tveksamt i vad mån den kunde användas i det mindre jordbruket och i det kombinerade skogs- och jordbruket.

För så vitt det ur försvarssynpunkt ansåges önskvärt att så många jeepar som möjligt funnes i civil ägo för att tillåta uttagning av dem i största möjliga utsträckning och för att vid jeeparerna van personal skulle finnas tillgänglig, vore det därför nödvändigt att på något sätt särskilt stimulera till en ökad anskaffning av dem. Därvidlag syntes det i motionerna föreslagna sättet vara lämpligt.

Utskottet. Den utredning, som utskottet i anledning av nämnda motioner verkställt, har otvivelaktigt givit stöd åt motionärernas uppfattning, att en ökning av antalet jeepar inom landet särskilt ur försvarssynpunkt vore önskvärd. Det ökade behov av jeepar, som kan anses föreligga, sammanhänger givetvis även med det förhållandet, att hästbeståndet i vårt land under de senare åren starkt minskats. Utskottet finner det emellertid vara tveksamt, huruvida den metod att stimulera anskaffningen av jeepar, som motionärerna föreslagit, är den lämpligaste. Ett tullrestitutionsförfarande under angivna förutsättningar synes vara en omständlig procedur, och generaltullstyrelsen har även i sitt yttrande anført vissa omständigheter, som tala mot en sammankoppling av eventuella stödåtgärder med fordonens tullbeskattning. Anskaffning av jeepar i tillräckligt antal för försvarsändamål måste vidare anses vara i första hand en militär angelägenhet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 55 av herr Näsgård och II: 70 av herr Adolfsson om restitution av tull å vissa för militärt bruk lämpliga terrängbilar, som av enskilda införas i landet, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 april 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Gustaf Elofsson, Velander, Falk, Ramberg, Niklasson, Wehtje, Einar Eriksson och Spetz; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sandberg, Björklund, Jonsson i Skedsbygd, Kristensson i Osby, Hagberg i Malmö, Olofsson, Allard, Strandh och Kärrlander.

Reservation

av herr *Niklasson*.